Κυριακή Η' Λουκά: για την αγάπη προς τον πλησίον (Άγιος Ιγνάτιος Μπριαντσανίνωφ)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 9 Νοεμβρίου, 2018

Β' Διδαχή την ΚΕ' Κυριακή (Η' Λουκά)

«Αγαπήσεις... τον πλησίον σου ως σεαυτόν» (Λουκά 10:27)

Αγαπητοί αδελφοί! Αυτή την εντολή του Κυρίου και Θεού μας μας εξαγγέλλει σήμερα το Ευαγγέλιο. Και προσθέτει ότι **στην αγάπη προς τον Θεό και στην αγάπη προς τον πλησίον συνοψίζεται όλος ο θείος νόμος**. Γιατί **η αγάπη είναι η αρετή που συνίσταται απ' όλες τις άλλες αρετές.** «*Η αγάπη δένει μαζί όλες τις αρετές σε τέλειο σύνολο*», σύμφωνα με τον απόστολο.
Είναι προφανές ότι, για ν' αγαπήσουμε τον πλησίον μας όπως τον εαυτό μας, πρέπει πρώτα ν' αγαπήσουμε τον εαυτό μας και να τον αγαπήσουμε σωστά.

Αγαπάμε τον εαυτό μας; Το ερώτημα είναι παράξενο και γι' αυτό ακριβώς ενδιαφέρον. Ωστόσο, πρέπει να πούμε ότι **πολύ σπάνια κάποιος άνθρωπος αγαπά τον εαυτό του**. Οι περισσότεροι άνθρωποι μισούν τον εαυτό τους, προσπαθούν να τον βλάψουν όσο μπορούν περισσότερο. Αν ήταν δυνατό να υπολογίσουμε το κακό που έχει πάθει συνολικά ένας άνθρωπος στη ζωή του, θα βρίσκαμε ότι το μεγαλύτερο μέρος απ' αυτό το έχει προξενήσει ο ίδιος στον εαυτό του. Ναι, ο ίδιος έχει βλάψει τον εαυτό του πιο πολύ κι από τον πιο άσπονδο εχθρό του. Ο καθένας σας, ρίχνοντας μιαν απαθή ματιά στη συνείδησή του, θα παραδεχθεί πως η σκέψη αυτή είναι απολύτως ορθή. Ποια είναι, όμως, η αιτία;**Ποια είναι η αιτία για την οποία σχεδόν ακατάπαυστα κάνουμε κακό στον εαυτό μας, μολονότι σταθερά και ακόρεστα επιθυμούμε να του κάνουμε καλό;**

Η αιτία βρίσκεται στο ότι τη σωστή αγάπη προς τον εαυτό μας την αντικαταστήσαμε με τη φιλαυτία, η οποία μας εξωθεί στην αλόγιστη ικανοποίηση των εμπαθών επιθυμιών μας, στην εκπλήρωση του μεταπτωτικού θελήματός μας, που κατευθύνεται από την ψευδώνυμη λογική και την πονηρή συνείδηση (Στην Ευχή του Χερουβικού Ύμνου ο λειτουργός ιερέας προσεύχεται για τον καθαρισμό της ψυχής και της καρδιάς του «από συνειδήσεως πονηρός», δηλαδή από τη συνείδηση τη σκοτισμένη από την αμαρτία και την εσφαλμένη αντίληψη, σύμφωνα με την οποία το κακό θεωρείται και επιτελείται ως αγαθό. Η πονηρή συνείδηση είναι ιδιαίτερα εμφανής στη διαγωγή των βαρβαρικών λαών. Συχνά, όμως,

αποκαλύπτεται στη διαγωγή και των άλλων ανθρώπων, ακόμα και των χριστιανών, όπως διαπιστώνει ο καθένας μας πρώτα-πρώτα από τον εαυτό του). **Παρασυρόμαστε και από την πλεονεξία και από τη φιλοδοξία και από την εκδικητικότητα και από τη μνησικακία και, κοντολογίς, απ' όλα τα πάθη**. **Κολακεύουμε και εξαπατούμε τον εαυτό μας**, νομίζοντας ότι τον αγαπάμε όπως πρέπει, ενώ ικανοποιούμε την ανικανοποίητη φιλαυτία μας. Και **ικανοποιώντας τη φιλαυτία μας, βλάπτουμε τον εαυτό μας**, καταστρέφουμε τον εαυτό μας.

Η σωστή αγάπη προς τον εαυτό μας συνίσταται στην εκπλήρωση των ζωοποιών εντολών τού Χριστού: «Να τι είναι αγάπη: Να ζούμε σύμφωνα με τις εντολές Του», λέει ο άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος. Αν δεν οργίζεσαι και δεν μνησικακείς, αγαπάς τον εαυτό σου. Αν δεν καταριέσαι και δεν λες ψέματα, αγαπάς τον εαυτό σου. Αν δεν προσβάλλεις, δεν κλέβεις και δεν εκδικείσαι, αν είσαι μακρόθυμος, πράος και άκακος, αγαπάς τον εαυτό σου. Αν δίνεις ευχές σ' αυτούς που σου δίνουν κατάρες, αν ευεργετείς αυτούς που σε μισούν, και αν προσεύχεσαι γι' αυτούς που σε κακομεταχειρίζονται και σε καταδιώκουν, αγαπάς τον εαυτό σου, γιατί γίνεσαι παιδί του ουράνιου Πατέρα σου, που ανατέλλει τον ήλιο Του για κακούς και καλούς και που στέλνει τη βροχή σε δικαίους και άδικους. Αν απευθύνεις στον Θεό προσεκτικές και θερμές προσευχές από καρδιά γεμάτη συντριβή και ταπείνωση, αγαπάς τον εαυτό σου. Αν έχεις εγκράτεια, σεμνότητα και νήψη, αγαπάς τον εαυτό σου. Αν με την ελεημοσύνη σε φτωχούς συνανθρώπους σου μεταφέρεις την περιουσία σου από τη γη στον ουρανό, κάνοντάς την από φθαρτή άφθαρτη και από πρόσκαιρη αιώνια, αγαπάς τον εαυτό σου. Αν συμπονάς τον πλησίον σου για τις αδυναμίες του, αποφεύγοντας την κατάκριση και τον διασυρμό του, αγαπάς τον εαυτό σου. Ως προς το τελευταίο πρέπει να σημειωθεί και τούτο: **Κάθε φορά που αποφεύγεις την κατάκριση και την καταδίκη του πλησίον, με την επίγνωση ότι δεν έχεις κανένα τέτοιο δικαίωμα, ο εύσπλαχνος Κύριος μεταβάλλει τη δίκαιη κρίση Του και ακυρώνει την καταδίκη που σου αξίζει για τις πολλές σου αμαρτίες**.

Όποιος θέλει ν' αγαπά σωστά τον εαυτό του και να μην παρασύρεται από τη φιλαυτία, δηλαδή το μεταπτωτικό θέλημα που κατευθύνεται από την ψευδώνυμη λογική, οφείλει **να μελετά με επιμέλεια τις ευαγγελικές εντολές**, γιατί αυτές περιέχουν την πνευματική λογική και παρέχουν στον εργάτη τους τα αισθήματα του νέου ανθρώπου.

Παράλληλα με τη μελέτη των ευαγγελικών εντολών, είναι απαραίτητο **να παρατηρούμε άγρυπνα και νηφάλια τις ροπές και τις επιθυμίες της καρδιάς μας**. Με την αυστηρή νήψη κατορθώνεται η διαλογή αυτών των ροπών και επιθυμιών, διαλογή που η συνήθεια και ο φόβος τού Θεού την κάνουν σαν φυσική ασχολία. Κατά τη διαλογή πρέπει να απορρίπτονται όχι μόνο οι ροπές και οι

επιθυμίες που είναι προφανώς αντίθετες στις ευαγγελικές εντολές, αλλά και εκείνες που διαταράσσουν την ειρήνη τής καρδιάς. **Καθετί που απορρέει από το θείο θέλημα, συνοδεύεται από μιαν αγία ειρήνη**, όπως διδάσκουν από την πείρα τους οι θείοι πατέρες. Απεναντίας, **καθετί που συνοδεύεται από ταραχή, προέρχεται από την αμαρτία, έστω κι αν φαίνεται καλό**.

Όποιος αγάπησε σωστά τον εαυτό του, μπορεί ν' αγαπήσει θεάρεστα τον πλησίον του. **Οι άνθρωποι του κόσμου, οι άνθρωποι που έχουν υποδουλωθεί στη φιλαυτία, εκφράζουν την αγάπη τους προς τον πλησίον με την αδιάκριτη εκπλήρωση όλων των επιθυμιών τους. Οι άνθρωποι του Θεού, όμως, οι μαθητές τού Χριστού και του Ευαγγελίου Του, εκφράζουν την αγάπη τους προς τον πλησίον με την εκπλήρωση των σχετικών εντολών τού Κυρίου τους**. Την ικανοποίηση των ανθρωπίνων θελημάτων και επιθυμιών, που έχει κίνητρο την ψυχόλεθρη ανθρωπαρέσκεια, τη φοβούνται και την αποφεύγουν τόσο, όσο και τη φιλαυτία. **Η φιλαυτία είναι διαστρέβλωση της αγάπης ως προς τον εαυτό μας· η ανθρωπαρέσκεια είναι διαστρέβλωση της αγάπης ως προς τον εαυτό μας και ως προς τον πλησίον** . Ο φίλαυτος καταστρέφει τον εαυτό του· ο ανθρωπάρεσκος καταστρέφει και τον εαυτό του και τον πλησίον. Η φιλαυτία είναι μια θλιβερή πλάνη του εαυτού μας· η ανθρωπαρέσκεια επιδιώκει να κάνει και τον πλησίον κοινωνό αυτής της πλάνης.

Μη νομίζετε, αδελφοί, πως η αγάπη με την αυταπάρνηση αποκτά μιαν ανοίκεια σ' αυτήν αυστηρότητα ή πως μ**ε την ακριβή τήρηση των ευαγγελικών εντολών χάνει τη θέρμη της και γίνεται ψυχρή, τυπική, μηχανική. Όχι!** Οι ευαγγελικές εντολές διώχνουν από την καρδιά τη σαρκική φωτιά, η οποία εύκολα, κάποτε και με μιαν ελάχιστη εναντίωση, σβήνεται, αλλά ανάβουν μέσα της την πνευματική φωτιά, την οποία δεν μπορούν να σβήσουν όχι μόνο οι κακουργίες των ανθρώπων, μα ούτε οι πανουργίες των πεσμένων αγγέλων. Απ' αυτή την άγια φωτιά φλεγόταν η καρδιά του **αγίου Στεφάνου**. Ενώ οι Ιουδαίοι, σέρνοντάς τον έξω από την πόλη, τον λιθοβολούσαν, εκείνος προσευχόταν. Οι πέτρες ρίχνονταν με μανία πάνω στον πρωτομάρτυρα, που έπεσε μισοπεθαμένος στα γόνατα. Αλλά και τότε, στις στιγμές του μαρτυρικού του θανάτου, η φωτιά της αγάπης προς τον πλησίον έκαιγε άσβηστα μέσα του. Έτσι, φώναξε δυνατά στον Θεό για τους φονιάδες του: «Κύριε, μην τους λογαριάσεις την αμαρτία αυτή!». Και μ' αυτά τα λόγια παρέδωσε το πνεύμα του στον Κύριο. **Το τελευταίο σκίρτημα της καρδιάς του ήταν σκίρτημα αγάπης προς τους συνανθρώπους του**. Τα τελευταία λόγια του ήταν λόγια προσευχής για τους εκτελεστές του.

Ο αθέατος αγώνας κατά της φιλαυτίας και της ανθρωπαρέσκειας είναι πολύ σκληρός. Οι καρδιές μας, σαν τις καρδιές των προγόνων μας, από τότε που ο γενάρχης μας έπεσε στην αμαρτία, «πάντοτε αντιστέκονται στο Άγιο Πνεύμα». Δεν συναισθάνονται την πτώση τους. Υπερασπίζονται πεισματικά τη θλιβερή κατάστασή

τους σαν να είναι κατάσταση πλήρους ικανοποιήσεως και τέλειου θριάμβου. Ωστόσο, **η καρδιά για κάθε νίκη της πάνω στη φιλαυτία και την ανθρωπαρέσκεια ανταμείβεται με πνευματική παρηγοριά**. Και όταν γευθεί αυτή την παρηγοριά, τότε πολεμά με ακόμα μεγαλύτερη ανδρεία, νικώντας και αποδιώχνοντας με ευκολία την κατάσταση της πτώσεως, που κυριαρχεί μέσα της. Οι αλλεπάλληλες νίκες της επιφέρουν αλλεπάλληλες παρηγορητικές **επισκέψεις τής θείας χάριτος**. Με τη βοήθεια της χάριτος ο άνθρωπος αποβάλλει πρόθυμα την αυταρέσκεια και την ιδιορρυθμία, επιδιώκει την ευαγγελική τελειότητα και για τον σκοπό αυτό ακολουθεί τον δρόμο των εντολών του Θεού, ψάλλοντας μυστικά στον Κύριο: «Στον δρόμο των εντολών Σου έτρεξα, όταν παρηγόρησες την καρδιά μου».

Αδελφοί! Με ανδρεία ας μπούμε στον **πόλεμο κατά της φιλαυτίας χειραγωγούμενοι από το Ευαγγέλιο**, στο οποίο έχει καταγραφεί το θέλημα του Θεού, «το καλό και αρεστό σ' Αυτόν και τέλειο». Σ' αυτό το θέλημα κατοικεί μυστικά ο νέος Αδάμ, ο Χριστός, παίρνοντας κοντά Του όλους όσοι ειλικρινά Του αποζητούν. **Ας μάθουμε, λοιπόν, ν' αγαπάμε τον εαυτό μας σωστά**, άγια. Τότε θα μπορέσουμε να εκπληρώσουμε και την πανίερη εντολή του μεγάλου Θεού μας: «***Ν' αγαπάς τον πλησίον σου όπως τον εαυτό σου***». Αμήν.

(Πηγή: "Ασκητικές ομιλίες Β'" Αγίου Ιγνατίου Μπριαντσανίνωφ, επισκόπου Καυκάσου και Μαύρης Θάλασσας, Εκδ. Ιεράς Μονής Παρακλήτου, Ωρωπός Αττικής)